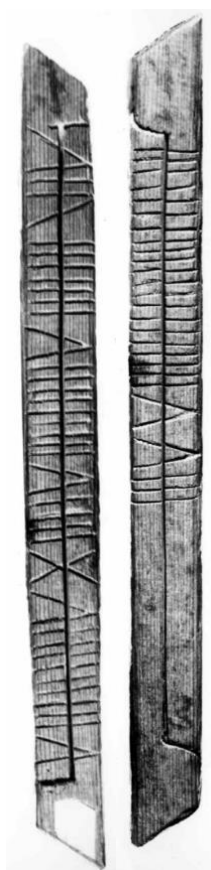

rováš - tiež rezka; 1. (rezka); predmet na evidovanie rôznych údajov pomocou zárezov a vrúbkov; najčastejšie to bola drevená palička alebo doštička; používala sa od raného stredoveku obyčajne pri vyberaní feudálnych dávok, pri organizovaní obecných povinností ap.; pretrvávala v negramotných vrstvách obyvateľstva; vyskytovali sa dva typy rovášov; jednoduché používali napr. richtári pri značení výkonu obecných služieb a pastieri ako súpisu počtu dobytka; dvojité vznikali rozštípením palice na dve do seba zapadajúce časti; používali ich zmluvné stránky, pričom každá z nich držala polovicu rováša u seba; platili iba záznamy (zárezy) zhodné na oboch častiach rováša; zložené rováše sa používali pri vyberaní feudálnych dávok, pričom polovica rováša zostávala u richtára alebo rovášnika (voleného obecného funkcionára), druhá u poddaného; podobné rováše sa používali aj na salašoch, v krčmách a obchodoch, pokiaľ bolo zvykom kupovať na dlh; dodnes prežívajú v úsloviach máš to na rováši, pripíš si to na rováš vo význame mať nevyrovnanú, vymáhateľnú podlžnosť; rováš je aj označenie jednotlivých zárezov a ozdobná rezbárska technika (vruborez)

<http://www.ludovakultura.sk/index.php?id=2088>

Dvojité rováše

rovina - lat. planum (> pozri *plán*); v *matematike* jeden zo základných geometrických pojmov (spolu s pojmi bod a priamka); pozri *plocha*; *kruh*; *pôdorys*, *nárys*, *bokorys*; *projekcia*; *kolmý*, *kolmica*; *matematika*, *geometria*

rovina obrazová - plošný (pozri *plocha*) obrazový povrch chápaný v západnom umení ako priehľadná rovina medzi vnímateľom a obrazovým priestorom; toto poňatie ovplyvňuje napr. tiež *perspektívu*, poňatie a funkciu *rámu* ako okna alebo zrkadla; pozri *rovina reliéfna*; porovnaj *plocha obrazová*

rovina reliéfna - plošná rovina pozadia reliéfu, pred ktorou sú rozvíjané plastické formy *nízkeho* a *vysokého* reliéfu (pozri *hautrelief*, *basrelief*); u *glyptického reliéfu* sú tieto formy ponorené do tejto roviny; moderné sochárstvo túto rovinu prelamuje a rozvíja plastické formy pred aj za touto rovinou (F.Stella); pozri *rovina obrazová*, *rám*; *plošnosť*

„**rovinizmo Piranesi**“ - pozri *Piranesi G.*

rovná klenba krížová - *klenba krížová rovná*

rovná klenba valená s lunetami - *klenba valená s lunetami rovná*

rovnobežník - pozri *klenba česká; geometria, matematika*

rovnodennosť - pozri *tzv. kódexy Mayov; čas*

rovnofarebná plocha - *plocha rovnakej farby a odtieňa*

rovnolodie - viacloďový priestor, charakteristický rovnakou výškou a často aj šírkou všetkých lodí; charakteristický rys *kostola halového*; pozri *Betlehemska kaplnka*

rovnolodie sieňové - *sieňové rovnolodie*

rovnováha - relatívne stály stav sústavy založený na vyrovnaní vplyvov pôsobiacich na sústavu; pozri *kompozícia, krása; kruh so vpísaným trojuholníkom na základne; kríž rovnoramenný*

rovnováha estetická - *estetická rovnováha*

rovnováha pasívna - pozri *kríž rovnoramenný d)*

rovová klenba - *klenba rovová*

sv. **Rozália (z Palerma)** - (†1160); panna a *pustovníčka*; o sv. Rozálii nemáme veľa životopisných údajov; základné rysy jej života sa dajú objasniť z tradícií, malieb a iných spisov; na základe toho môžeme usudzovať, že sa narodila v rokoch 1100-1130 na zámku Olivella pri Pergame na Sicílii; bola dcérou kniežaťa Sinibalda, ktorý bol v službách normanského kráľa Rogera II.; rodičia ju chceli vydať, no ona o to nemala záujem; keď ju nútili, ušla z paláca do jaskyne v neďalekej hore pri Bivoni; tam žila život plný pokánia a zriekania; neskôr prešla do blízkosti vrchu Monte Pellegrino pri Palerme; tam aj zomrela; tradícia hovorí, že bola vedená do jaskyne dvoma anjelmi; keď roku 1624 *mor* trápil Palermo, sv. Rozália sa zjavila prvý krát chorej žene, potom na lovcovi, ktorému ukázala, kde sú jej ostatky; nariadila mu, aby jej kosti boli prenesené do Palerma a nesené v sprievode mestom; lovec vyliezol na horu a našiel jej kosti v jaskyni, ako mu popísala; urobil to, čo žiadala a ostatky Rozálie boli nesené trikrát mesto; potom *mor* ustal; jej spýtala na zjavenie. Potom, čo jej pozostatky boli vykonané po meste trikrát, *mor* ustal; po tomto *zázraku* bola Rozália uctievaná ako *patrónka* Palerma; jej pozostatky preniesli v roku 1624 do katedrály v Palerme; pápež Urban VIII. roku 1630 zaradil jej meno do *Rímskeho martyrológia* (zoznamu svätých); nevie sa, či patrila do nejakej rehole alebo nie; baziliáni ju majú zaradenú vo svojom martyrológiu ako členku rehole; často sa zobrazuje ako baziliánka s *gréckym krížom* v ruke; atribúty: lebka, jaskyňa, ruže; *patrónka* proti epidémii, *moru*, *Palerma*, *Sicílie*; pozri *stĺp morový; kresťanskí svätci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Rosalia

<http://www.zivotopisysvatych.sk/rozalia-z-palerna/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Svat%C3%A1_Roz%C3%A1lie

P. Novelli: Sv. Rozália (1647)

A. Van Dyck: Sv. Rozália (1629)

A. Van Dyck: Sv. Rozália v sláve (1624)

T. Boeyermans: Extáza sv. Rozálie z Palerma (17.st.)

Slovenský rezbár z 2. polovice 18.storočia: Svätá Rozália (1766-1769)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z konca 17.storočia): Ležiaca svätá Rozália (súčasť neznámej oltárnej výzdoby z predely, 1680-1700)

rozarium/ružová záhrada - pozemok, na ktorom sú vysádzané a pestované *ruže*; jednotlivé druhy a odrody oddelené trávnatými plochami; cieľom je študovať, porovnávať jednotlivé odrody ruží; súčasne je rozarium riešené aj s istým estetickým a kompozičným zámerom; prevzaté z *antiky*, rozvinuté v stredoveku (pozri *európska stredoveká záhrada*); pre svoje estetické funkcie rozarium zaradované aj do okrasnej záhrady; pozri *botanická záhrada*, *záhrada*

http://en.wikipedia.org/wiki/Rose_garden

Mills Rose Garden v Syracuse (New York)

rozbor diela - ikonografia, ikonológia; pozri interpretácia, znalectvo, kritika výtvarného diela; Ikonografia a ikonológia (E. Panofsky, 1939)

rozenkruciáni - Bratstvo ruže a kríža/Bratstvo ružového kríža

rozeta - 1.v architektúre kamenná mrežovina v okne

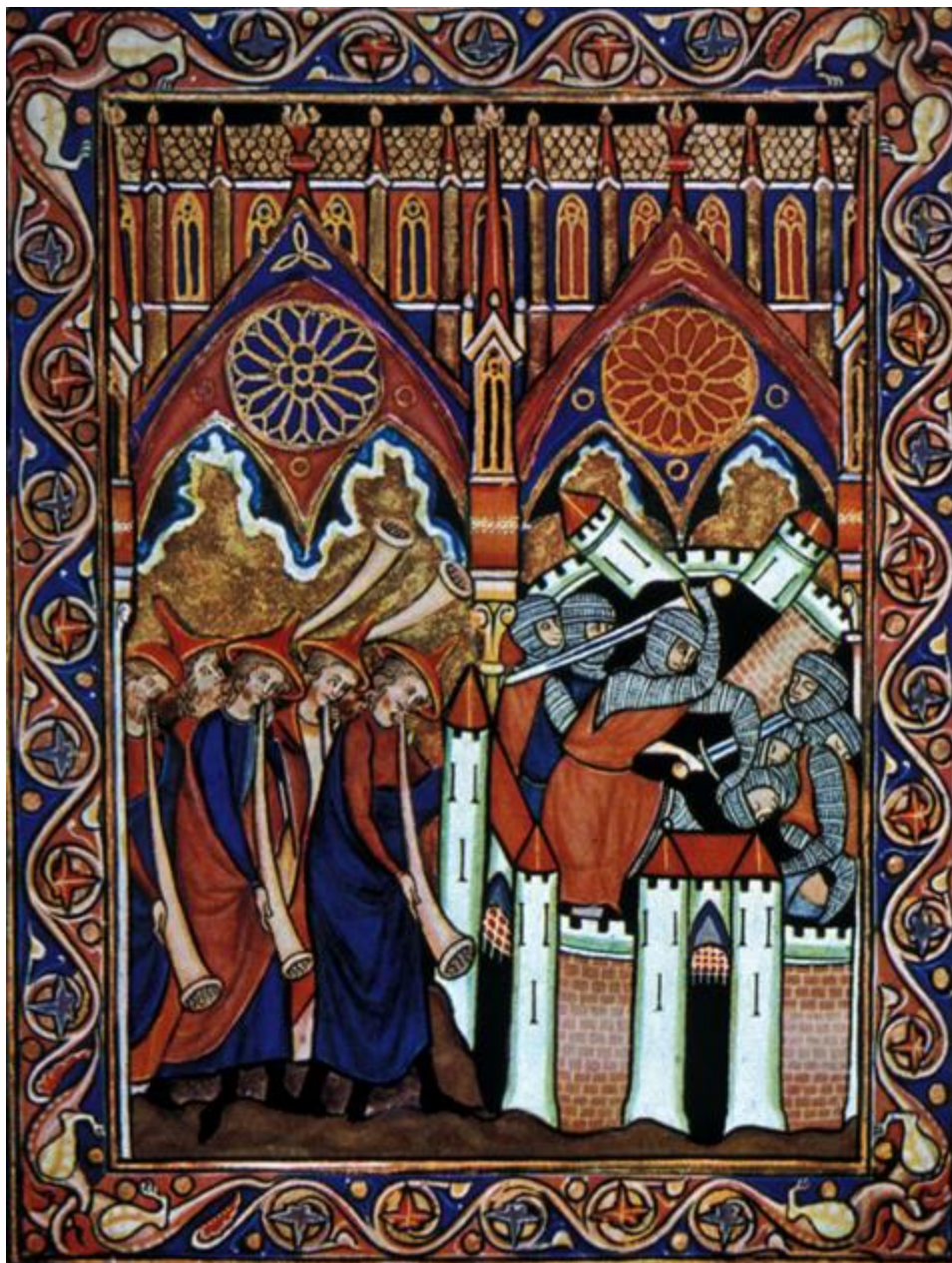
2.ornamentálny motív v tvare ruže; pozri vegetabilný štýl

1.pôvodne orientálny *ornamentálny* motív štylizovaného tvaru ruže/ružice (maľba, reliéf, rezba, punc), používaný v architektúre (pozri kružba), nábytkárstve apod.; pozri certosina, kazeta

2.v antike výplň stredov stropných kaziet; v helenizme preniká do islamského umenia

3.stredoveké kruhové, bohato zdobené *okno rozetové* na priečelí kostola, transeptu alebo kapitulnej siene, v románskej architektúre členené stĺpikmi (*okno rozetové so stĺpikmi*), v gotickej architektúre členené *kružbou*, často veľkých rozmerov (pozri flambeau/rybí mechúr); neskoršie rozeta obľúbená v renesancii, klasicizme, empíru

Baleka v súvislosti s heslom *gotický sloh*: mimoriadny symbolický význam mali ružice (*rozety*) na priečelí katedrál; na západnom priečelí symbolizovali západ slnka

Dobývanie Jericha (iluminácia z Psaltéria svätého Ľudovíta, 1253-1270)

rozetové okno - rozeta

rozhľadňa - Dudák: umelo vyvýšené miesto s vyhliadkovou funkciou; pôvodne strážna, pozorovacia *veža*, od 19.st. veža stavaná z turistických dôvodov na miestach ďalekého rozhľadu; drevená alebo kamenná, neskoršie železná (liatina, oceľ; *Eiffelova veža*), často mala historizujúci charakter (podoba stredovekých veží apod.); v súčasnosti často využívaná aj ako veža na umiestnenie televíznych antén; pozri *romantický park*

rozhovor, rozprávanie, porada - pozri *stretnutie, dialóg 2, debata, klebetnosť, sacra conversazione*

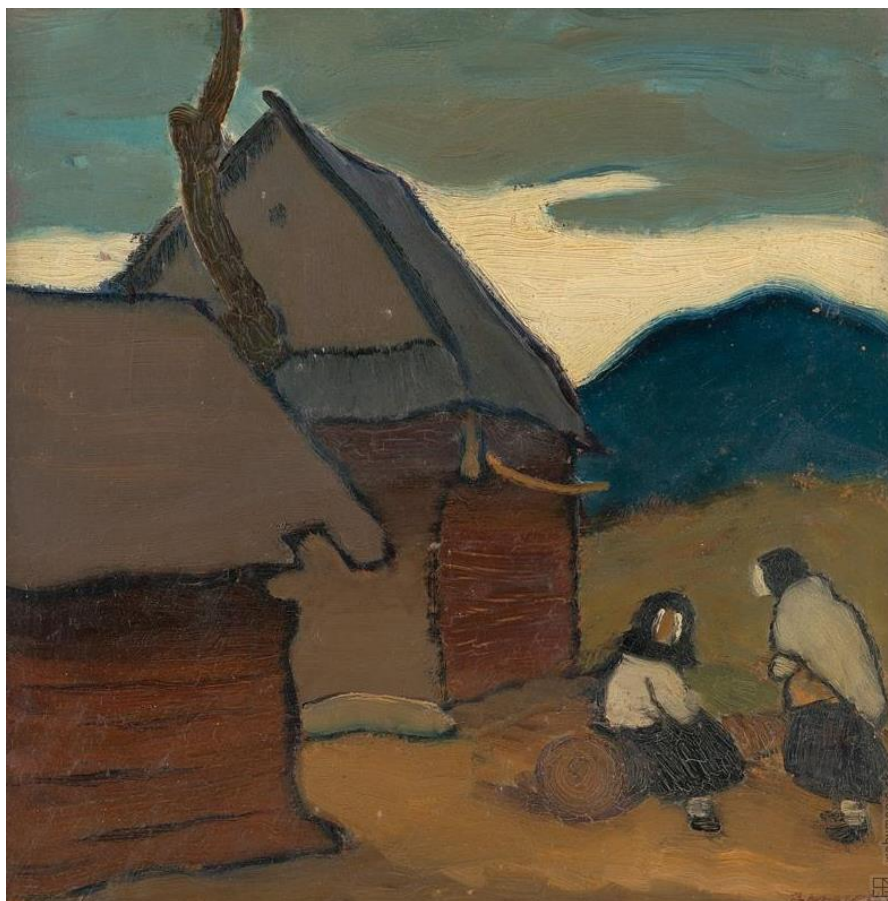
P. de Molyn: Krajina s konverzujúcimi roľníkmi (17.st.)

P. Sandby: Rozhovor (pred 1772)

M. A. Bazovský: Porada (1930)

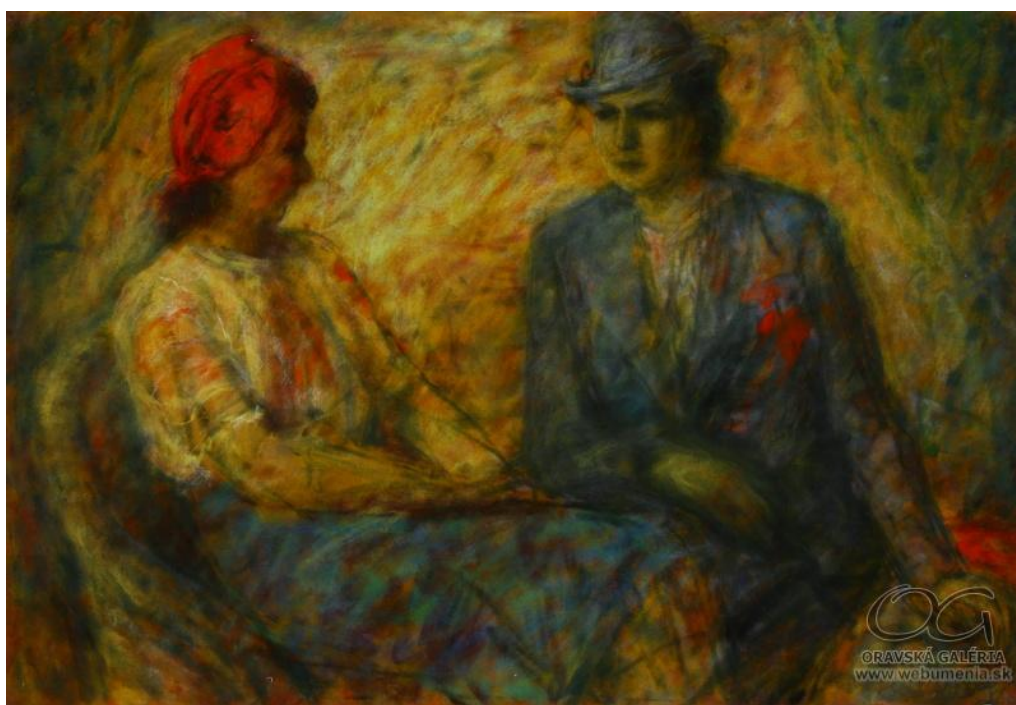
M. A. Bazovský: Na klebetách (1920-1940)

M. A. Bazovský: Susedky (1951)

E. Semian: Rozhovor (1934-1954)

J. Alexy: Rozhovor (1936-1940)

J. Alexy: Rozhovor (1939-1945)

V. Hložník: Rozhovor (1947)

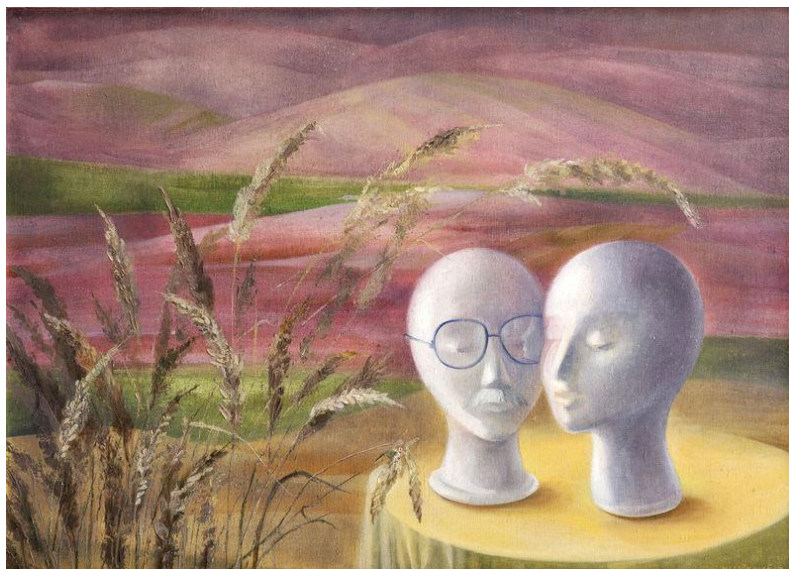
O. Zadkine: Rozhovor (1955)

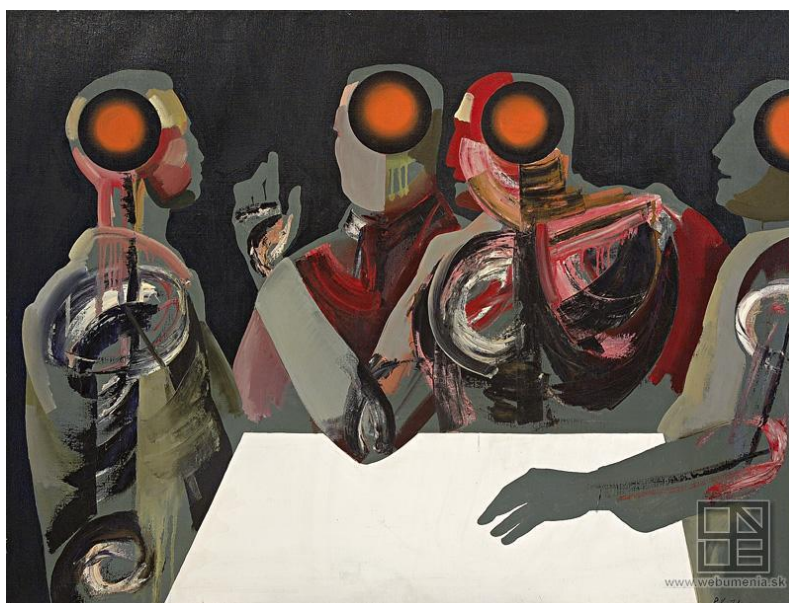
O. Dubay ml.: Rozprávania I (2010)

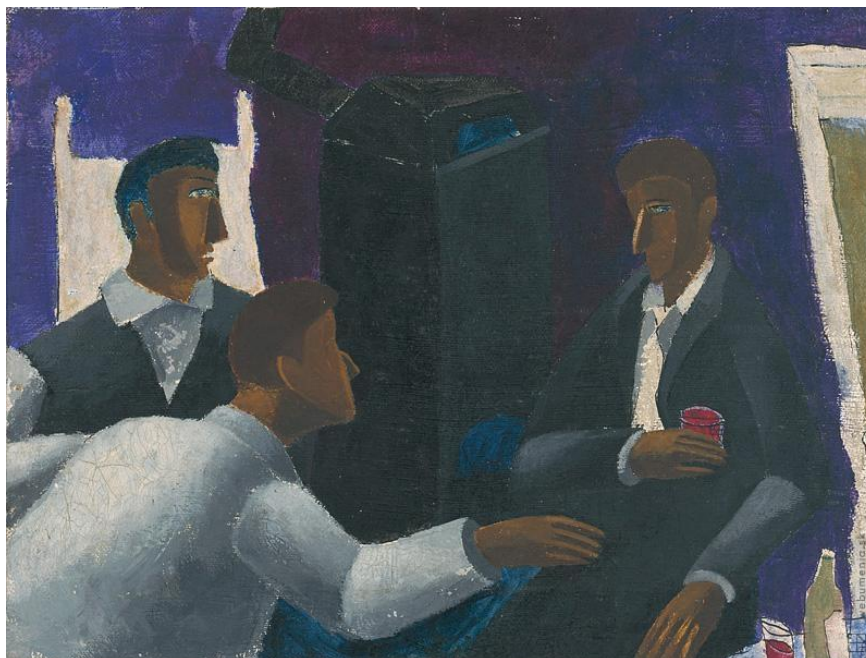
M. Laluha: Rozhovor

J. Melišková-Kay: Rozhovor (1982)

R. Krivoš: Rozhovor (1964)

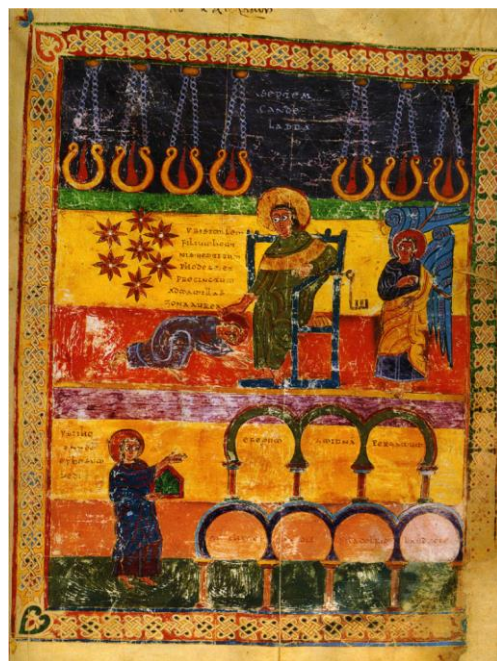
A. Eckert: Rozhovor (1962)

Rozhovor s Nikodémom - Nikodém poučovaný Ježišom
rozhovor Svätý - Svätý rozhovor

Rozkaz napísať knihu - (Zjavenie 1,17-19); **V pravej ruke držal sedem hviezd, z úst mu vychádzal dvojsečný meč a tvár mal ako slnko, keď svieti v plnej sile. Keď som ho uvidel, padol som mu k nohám ako mŕtvy. On položil na mňa svoju pravicu a povedal: „Neboj sa! Ja som Prvý a Posledný a Živý. Bol som mŕtvy, a hľa, žijem na veky vekov a mám kľúče od smrti a podsvetia. Napíš teda, čo si videl: čo je a čo sa má stať potom. Tajomstvo siedmich hviezd, ktoré si videl po mojej pravici, a siedmich zlatých svietnikov je toto: sedem hviezd sú anjeli siedmich cirkví.**

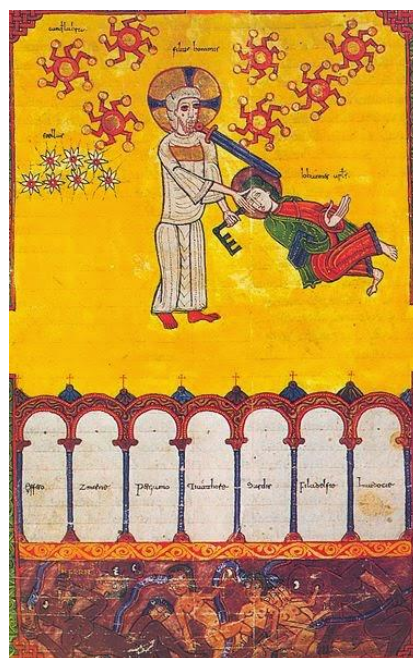
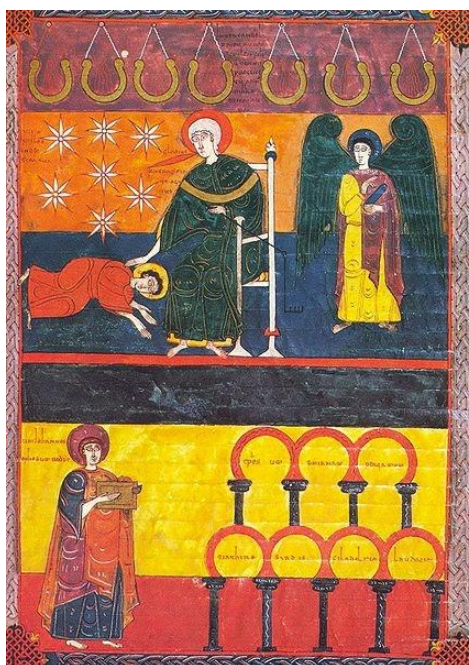
-epizóda z kapitoly *Sedem svietnikov*; objavuje sa ako súčasť námetu *Videnie Syna človeka*; sv. Ján pri nohách Krista dostáva príkaz; nemýliť s *Poverením Jána zapísať knihu* (1,10), kde príkaz dáva anjel, zjavujúci sa Jánovi; zrejme námet s Kristom odovzdávajúci knihu najprv anjelovi a ten až sv. Jánovi tvorí významový oblúk týchto dvoch epizód

-epizóda z kapitoly *Dokončenie zjavenia* (22,6-11) sa podobá sa na námet Rozkaz napísať knihu (1,17-19) z kapitoly *Sedem svietnikov*, s ktorým sa dá ľahko zameniť (schematické zobrazenie siedmich cirkevných zborov v podobe oblúkov s menami); *Dokončenie zjavenia* sa odlišuje prítomnosťou Krista v mandorle a vedľajším motívom *Ján ďakuje za zjavenie*; naopak Rozkaz napísať knihu (1,17-19) zobrazuje Krista s kľúčom od pekelnej priepasti, kladúceho ruku na temeno kľačiaceho Jána, a prítomnosťou siedmich hviezd a siedmich svietnikov; v oboch námetoch (zvyčajne) chýba meč v ústach Krista, ktorý je naopak charakteristický pre námet *Videnie Syna človeka*; pozri *apokalyptické motívy*

(1,17-19. Sedem svietnikov). **Rozkaz napísať knihu** (Beatus Millán, 10.-12.st.)

(1,17-19. Sedem svietnikov). **Rozkaz napísať knihu** (Beatus Escalada, pol. 10.st.)

(1,17-19. Sedem svietnikov). **Rozkaz napísať knihu** (Beatus Facundus, , 1047)

(1,17-19. Sedem svietnikov). **Rozkaz napísať knihu** (Beatus Osma, 1086)

(1,9-16. Sedem svietnikov). **Videnie Syna človeka. Rozkaz napísať knihu** (Beatus Huelgas, 1220)

rozkladacia stolička - *stolička rozkladacia*

rozkoš - hebr. eden

pozri v alegórii *Amor a Psyché* (Hall); *hus* (Biedermann); *sirény* (Wensleydalová); *hedonizmus*; *Kamasútra*; *erotika*/sex; *Eden*

rozkoš svetská - pozri *knieža sveta*